

LES LLETRES

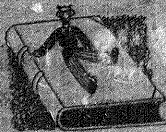
RESUM D'AVIACIÓ

Ha estat posat a la venda el "Resum d'Aviació" del professor d'Aeronútica M. Foyé ("Colecció Popular Barcino", volum 32). És un llibre de 150 pàgines, amb gravats. El prologa el Sr. Josep Canudas, director dels Serveis d'Aeronútica civil de Catalunya.

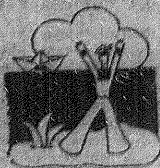
UNA MONOGRAFIA HISTORICA VALENCIANA

L'historiador valencià Honorí Garcia, ha publicat, darrerament, un estudi històric titulat "Origen del Ducat de Segorb". Conté, en l'apèndix, diversos documents inèdits sobre l'esmentada vintat valenciana. Aquesta monografia ha estat editada per la Societat Castellonenca de Cultura i en té el dibuix l'Editorial Barcino.

EL 150 ANIVERSARI DE LA CONQUISTA DE L'AIRE

Demà, la fàbrica J. B. Réveillon, de Paris, constructora en 1783 dels primers Montgolfiers, celebrarà a Galliera el 150è aniversari de la conquesta de l'aire amb una curiosa exposició, doblement interessant d'una banda els rècords relacionats amb la primera ascensió del globus aerostàtic — com l'anomenaven aleshores — i de l'altra l'exposició de papers pintats de la fàbrica Réveillon, que hom promet com una revelació.

LONDRES MIRA ENDARRERA

M. E. W. Tristram, professor del Reial Col·legi d'Art, de Londres, és un artista i un geni per al qual l'Edat mitjana no té secrets. Actualment exposa a la "Leeds Art Gallery" una sèrie de còpies de pintures mitjvals; Tristram cerca de les raons al què per les tradicions antigues, i compta restar-hi, però que aquesta exposició, inaugurada per Sir Eric Vaclagan, ha tingut un èxit colosal. Anglaterra vol honors — sense dubte, fins que ha restat en les seves velles esglésies, sents pintures malvistes, en part de març a Oxford, a Canterbury, a Winchester, a l'abadia de Westminster i a moltes d'altres.

ELS EX-GUERRERS ES NOSTRI GUEN

A la Sala de Belles Arts d'Arles hi ha març una exposició d'obra de l'Associació de pintors exguerrers veterans combatents. El principal interès d'aquesta pintura, manifestada, en el qual s'entén d'una manera convincent.

LES ARTS

Reportatges d'AVUI

DISSECCIO DEL

Què és un miting?

Vet aci una pregunta que mai ningú no s'ha fet. Donaríem qualsevol cosa — no cap grossa fortuna naturalment — per a que ens fos contestada. Tenim l'absoluta seguretat de què si planteguèssim aquesta senzillíssima i curta pregunta a molta persona del nostre món polític, ens trobaríem que en lloc d'una pregunta, hem plantejat un compromís.

I bé. Com que creiem necessari donar una explicació als nostres lectors de què cosa és o deixa d'ésser un miting, heus aci que avui, fent el cop de cap més decidit de la meua vida, he anat a un miting.

Per a fer això no he tingut altra feina que abocar el cap i fixar-me en els cartells que els partits política, fent un aveng de llur generositat, han prodigat o napoiènicament — diria pels carrers. Tot el mal de cap es resumeix a escollir. Els ulls se us posen malalts de tanta colorina i tanta lletra grossa i xica, i tanta punts admiratius i interrogants, i tants noms de persones que en tropel desordenat dansen sobre el paper tan sabiament engranyades a les oportunitats columnes topàziques que han florit en poques hores del dur asfalt de la nostra ciutat. Un volt d'homes i dones curiosos us envolten. Tothom llegeix en veu alta. — SI! — criden a chor. — NO! — tornen a cridar segona que hagin llegit un o altre cartell. MAI! — PROU! — VISCA! — van cridant els vostres veïns.

Per/ s'imposa escollir. És necessari, és indispensable escollir. Per la meua pròpia iniciativa, no ho faria, però m'hi empeny la curiositat. Finalment un senyor que no veig i que fa massa estona que sento com parlo, em decideix.

— "Espiritualista"? — em demana.

No. Evidentment que no. Vejam-ne un altre. A quin miting deu referir-se aquest bon senyor que continua pariant?

— Ja la tinc! És aquesta: "Ciudadanos".

No cal pas fer un càlcul massa complicat per saber a qui puc referir-me. Però el cas és que cal cercar un miting, i que sigui a més un miting de caràcter. I quan dir "miting de caràcter" vull dir un miting d'aquells en què el llenguatge era s'ha pujat o tant li fa el color — i picant. I penso que un miting d'aquesta mena és el que em convé més a mi, persona aliena a la política. Em cal un miting essencialment de sensacions fortes. Sensacions que m'han d'ésser donades pels oradors. Quicòm així com si ens servíssim un plat de patates amb all-oli com si un gosset de canil amb bates.

Bé. Anem al miting. Sumem-nos a la multitud. — Si d'altre multitud pot dir-se'n.

II

Bé. Ja som a dins el teatre. Fent el lector ventós d'imaginació multident per a veure que es troba en un teatre, i al no ser costumari molt, demostrem al lector que callos d'imaginació — un teatre, extrany i estrany i d'imaginació — amb més particularment — un giro. Un giro compositiu, això sí. Amb altres, hauria d'obrir i seguir amb l'obediència.

Sobre la pista hi posem, una taula llarga que porta una taula, generalment, vermella, que a espases primars de color fa la bandera catalana o espanyola segons les intencions de les persones que s'han sentit aplegar aplegar aplegar. Aquesta taula, que amb altres s'ha desenvolupat i desenvolupa, aquestes persones acostumen a tenir un caràcter de... (text partially obscured)

ven el públic com qui observa un malalt a qui heu de curar, com una feina a desbastar.

Però no ens precipitem. Aquestes persones estan encara absents de llurs cadires. Hom les pot veure, una metres enrera, distribuïts en grups protegits per per una penombra d'allò més estratègica, però no prou espessa per a veu llumar l'emoció dels que han de parlar. Les cadires escapades ca i llà queden tan descaïnades que hom es posa neguitós i comença a agitar-se en el seient. A una banda d'aquesta pista que heu vist i viurà que sap les pallassades i pirnetes — hi ha una altra taula també llarga sobre la que hi han escampats papers, i més papers. Un senyor amb bigoti i clenxa tota retallada, seu a un cap d'aquesta com president per a ell sol, tot un memorable banquet de fantasma.

Hom observa encara, una tercera taula. Aquesta és però molt petita i careix de cadira. El senyor que s'hi acosta, podrà tot al més, beure el got d'aigua mineral que hi ha abandonat i esguardar amb força atenció un extra especial: el micròfon.

Aquella multitud que suava hem abandonat, ja omple — figura — el teatre. Sonen picaments de mans. Els oradors principals, tot modestament s'amaguen darrera la cortina amb un gest tot reposat de mesura i bon govern de si mateixos. Ella més dalerosos — els que han d'anar a darrera dels que estan amb els colzes a la taula de fidúlies castes i pòdiques, inicien ja una marxa a les cadires. Els balluguen, van i venen. Tornen enrera.

Calma impacients. Som al teatre: cal que el timbre soni.

III

El timbre efectivament sona. Maquinalement dirigeixo la mirada a la llotja dels músics esperant — i molt naturalment l'engegada general de la sarabanda que ha de preludejar la representació.

Però no. Sítenoi. Tots els comentaris i apassionaments cessen.

Els personatges protegits per la penombra surten d'aquesta i entren a la plana elisor. Hemor de cadires. I finalment els oradors.

Tots aquells grups s'han dissolt. Ara tots els personatges es posen en

FIGURES DEL CINEMA

HOSPITA DE GARG

STRAWINSKY

Per J. Farran i Mayoral

cisme "Sembla mentida, em deia, ingenuament, un amic "progressista" l'altre dia, que un home tan intel·ligent sigui tan catòlic". Justament per això, li responia jo, tranquil, perquè és tan intel·ligent, és tan casava anima i la seva obra són tan fermes, tan virils, poca com ell poden tenir una admiració tan clàssica; justament per això, perquè la ra, envers els grans místics i comprendre com el comprèn la figura d'una sublim Teresa de l'Infant temps nostres" em deia. Justament Jesús, la més forta voluntat dels per això, llança a l'admiració del món grotesc i destarotat d'avui aquesta prodigiosa simfonia dels ge a la "glòria de Déu". Enmig de "Psalmis" i la dedica amb virils coratjants de mentes obscures, ell és la ment clara i en mig de tanta d'una immensa catàstrofe segura, all responsables que portarien al món és el responsable perquè ama i coneix els eternals deures de l'home verament civilitzat, i per això hasta la seva presència, i per això hasta una d'aquestes obres perquè tots els perills de barbàrie recullen, i perquè illa més radiosa als horitzons les esperances.

Heròic la fatiga física d'obrer de tantes obres immortals, és sempre venuda per les seves energies espirituals "He hagut de treballar, de lluitar holi aquest anys darrera; he visiat molt... ja zaltu, les pertorbacions que porten arreu d'Eurpa les agitacions, els canvis polítics". Però que no sabem tot això, estímat mestre! Una situació d'heroisme el escenari de vida, en la cara atigada! Però tot seguit l'entusiasme en parlar de l'obra que ara te

al seu gloriós obrador. "Saben? vull continuar aquesta sèrie d'obres tan clàssiques, tan treballades, tan difícils de dur a cap, com "Edm", "l'Àpel", aquesta simfonia dels "Psalmis", i estic fent un melodrama", el melodrama de "Persèfona".

L'autor del poema literari que serveix a la nova creació de Strawinsky, és Andreu Gide. Persèfona, serà Ida Rubinstein...

No es tractarà de dur la fenda mitològica a la música i al teatre, sinó de posar, central, la figura de Persèfona, com un símbol religiós, heinic, i ahora pre-cristià. Més que la interpretació purament mitològica interessarà en la nova obra, en l'esperit qui animarà els versos i la música, una interpretació "elencina", segons el culte establert pel mític rapsoda i sacerdot Enmoio! continuat pels religiosos qui es nomenaven, fills d'ell, els enmoipides.

Persèfona davalla als inferns per aconsolar les ànimes; per aconsolar les ànimes torna torna a la terra. És doncs, penso jo escoltant el mestre, com un presentiment, com una prefiguració del cristianisme en el món antic—l'edat mitja, tan profunda, es complia a trobar-ne de semblants.

"Jesús, també, diu Strawinsky, va venir a la terra, va ressucitar després per aconsolar i salvar les ànimes. I així els versos finals dels poemes diuen ben explícitament aquestes analogies". El mestre va parlar, donant detalls de la seva magna obra, amb accent ahora entusiasmada i tranquil. ¡On és l'Strawinsky de fa uns moments, que ha hagut d'asseure's tot fatigat de l'heroica tensió que suava posava en l'essoi orquestral de la seva simfonia! Però és interromput el nostre diàleg. Aquí entren i demanen per fer-li una fotografia. Ell fa un gest desolat. "Es absolutament necessari?" Sí, és absolutament necessari, a fora si he el fotogràf a punt ja fotografar el magnètic l'aire rosolós, atipic!"

Vere al cap d'un estona, davant de l'Orquè Granada, torna a aixecar la batuta. I és el director sinfonia, energic, entusiasmada, d'ample gestos primaris que sempre acaben, en un dels espectacles més belles i afortunades que es pugui veure. Entre tanta d'atenció i d'entusiasme veiem un assai de Strawinsky! De magnífics, magnífics, magnífics moments.

EL CINEMA

LES SORPRESSES DE MAX REINHARDT

Max Reinhardt amb apartat de la concepció primària del naturalisme per a reintroduir la poesia i la grandesa en la posta en escena, s'ha meravellat no oclament per la ductibilitat dels comedians francesos que dirigeix. S'ha meravellat—confessa—de llur "simplesse" en el treball, però, sobretot per l'entrenament i llur dinamisme dramàtic que qualifica de "volcànic". Aquestes impetuositats difícils a la raó del corrent, aquesta febre ofegada pels somriures... Heus ací, en efecte, tot el cult de França que té honor a l'automatisme i al simplisme. Ha-nor que elabora la claredat sobre la complexitat.

L'ENTERRAMENT D'UNA GIRL

L'enterrament de Texas Guinan, la reina de les "botes de núll", ha estat celebrat fa tres dies a Nova York, i d'unes del de Valentino, hom no recorda haver vist res de semblant a Broadway. Les despulls mortals de Texas varen arribar el dia abans de Vancouver, escortades per dotze girls. Texas Guinan ha estat exposada a la mateixa capella que he fou el cos de Rodolf Valentino. Durant més de dotze hores una gantada ininterrompuda ha desfilat davant les despulls de Texas, vestits amb un vestit de "soirée". La "estua" tenia a les seves mans uns rosesaris. Una braçat ricament adornada amb brillants li embellia els braços i un bonic pendent li reposava sobre el pit. Els seus cabells rossos havien estat ondulats com ho estaven de costum i les ungles foren pintades de porpra. Grans poms de roses i crisantems omplien la capella. Un joc de miralls multiplicava la imatge de la morta, puix els admiradors no podien anar això que fins a una certa distància. Un dels primers que ha anat a saludar les despulls de Texas Guinan, ha estat Bob Hestey—"Rei de la taronjada del Broadway". El dia 13 d'aquest mes, Texas Guinan, repost ja al cementiri de l'enterrament de Texas Guinan, la reina "Porta Cool".

SIGNIFICACIÓ DE L'AMATEURISME

Tot amateur d'una idea ingressa dins el camp de la disciplina sense altre finalitat que la idea mateixa. L'amateur del teatre no té altre interès que servir el teatre. L'amateur cineasta no vol altre realitzar una idea essencial del cinema. El teatre pel teatre. El cinema pel cinema. Sense altre objectiu que estalviar la continuïtat del teatre i del cinema, però d'una manera desinteressada. Això pot fer creure que l'amateur, no hauria a priori un fetada inoportuna immediat a servir, treballar per un interès financer i posteriori que vindrà en el futur. Per més estrany, l'amateur és agraït. Agraït de la seva amateuria.

FIGURES DEL CINEMA

EL TEATRE